

Az Oktatásügyi Minisztérium Szemléltető Filmkirendeltsége
diafilm sorozatából
302. szám.

S Z O V J E T U N I Ó . V.
/Ipara és ipari központjai./
Földrajzi sorozat: 56.
Készült: 1955. évben.

1. Nagy Péter szobra Leningrádban.

Leningrád, a cári Oroszország utolsó évszázadainak fővárosa, ma is a Szovjetunió legnagyobb kikötője és Moszkva után a legjelentősebb ipari központja. Képünk Nagy Péter cárnak, az egykori Pétervári megalapítójának hatalmas lovassobrát mutatja.

2. A leningrádi Sztálin Fémművek.

Leningrád a Szovjetunió egyik legnagyobb nehézipari /acél- és gépipar/ központja. Képünk: készül a vízerőművekhez szükséges egyik hatalmas turbinatengely a leningrádi Sztálin Fémművek műhelyében.

3. Közlekedés a Pecsora-medencében.

A Pecsora-medence szénbányászati vidékén még megtaláljuk a régi közlekedőeszközt, az iramszarvas - vontatta szánt. De mellette már teherautók oszlopa halad az iparvidékek felé. A medence központját, Verkutát vasutvonal is összeköti a Központi-iparvidékkel és Leningráddal. Leningrád iparának ma már fontos tényezője a pecsorai szén.

4. Martin-üzem Moszkvában.

Moszkva nehéziparának fontos ága az acélgyártás. Ez az alapja a gépgyártás minden ágának. Az acélgyártás csak a szovjethatalom alatt fejlődött ki. Emellett sok acélt hoznak Moszkvába a Donyec-medencéből, az Urálból és a Kuznyeck-medencéből is. A martin-ke-mencék hatalmas acélkohók, melyekben egyszerre többszáz tonna acélt állítanak elő.

5. A legnagyobb és legkisebb gépkocsi a moszkvai gépkocsigyárból.

A Szovjetunióban a szállításban egyre nagyobb szerepe van a gépkocsinak. A cári Oroszországban nem volt gépkocsigyártás, ma már szinte minden szovjet köztársaságnak van gépkocsigyára, köztük a moszkvai és gerkiji a világ legnagyobb gyárai közé tartoznak.

6. Elektromos gépgyár Moszkvában.

Moszkva nehéziparának egyik legkiemelkedőbb ágazata az elektromos gépgyártás. Villanymotorokat, áramfejlesztő gépeket, transzformátorokat és sok más villamosgépet állítanak elő a moszkvai elektromos gépgyárak. Képünk: készül a kujbisevi erőmű egyik transzformátora Moszkva egyik elektromos gépgyárában.

7. Szövígép egy moszkvai textilkombinátban.

Moszkva iparának a cári korszakban legkiemelkedőbb ágazata a textilipar volt. Ma már a textilipart megelőzi az acélgyártás és a gépgyártás. De hatalmasat fejlődött Moszkva régi iparága, a szövíg-fonó ipar is.

8. A Kreml és a Moszkva-folyó.

A régi orosz városoknak középpontjában falakkal és bástyákkal körülvett erőd állott: a kreml. Ilyen erőd épült Moszkva közepén is. Szépségében és méreteiben felülmúlja minden város hasonló erődjét. A moszkvai Nagy Kreml falai, bástyatornyai és a Nagy Kreml belsejében lévő épületek, régi székesegyházak, paloták mind világhírű építészeti remekművek. A Kreml palota a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának székhelye. Előtte áll a Lenin-Sztálin mauzoleum. A Nagy Kreml alatt folyik a felduzzasztott Moszkva-folyó.

9. Kilátás a Kremlből az új felhőkarcolókra.

10. A moszkvai Lomonoszov Egyetem.

A Lomonoszovról, a XVIII. század és az egész emberiség egyik legnagyobb tudósáról elnevezett egyetem új épülete Moszkvában.

11. A moszkvai Metro egyik állomása.

Moszkva helyi személyforgalmának ma már egyik legfontosabb eszköze a földalatti villamosvasut, a híres "Metro". Vonalai körülfutják a város belső területét és sugarasan szétágazva kivezetnek a külső kerületek felé. A "Metro" állandóan új vonalakkal bővül. Kivitelezése a technika kimagasló alkotása. Állomásainak művészi kialakítása is világhírű.

12. Volgai rakpart Gorkijban.

Gorkij, a Volga-mentének és a Központi-iparvidéknek egyik legfontosabb iparvárosa. Különösen jelentős gépkocsi- és hajógyártása.

13. Az újjáépült Voronyezs.

A csernozjom övezet központi részének legjelentősebb mezőgazdasági ipari centruma Voronyezs. A város sokat szenvedett a fasiszták rombolásaitól.

14. Tárnák a Donyec-medencében.

A Szovjetunióban a legtöbb fekete kőszén - évente több mint 100 millió tonnát - még mindig a Donyec-medencében bányásszák. A bányászatot már teljesen gépesítették. Innen indult el a híres Sztahanov-mozgalom, itt - Pervomjaskban - hajtotta végre hőstetteit az "Ifju Gárda". A tárnákat a német fasiszták vízzel árasztották el, a gépeket lerombolták. A szovjet nép azonban teljesen újjáépítette a híres Donbaszt.

15. Régi és új üzemek a Donyec-medencében.

A Szovjetunió régi kohászati vidéke a Donyec-medence. A cári Oroszországnak ez volt az egyetlen jelentős kohászati és gépgyártási központja. A szovjet korszak az Urálban, a Kuznyeck-medencében és

még sok más helyen új kohászati központokat létesített. Ugyanakkor azonban megsokszorozta a Donyec-medence vas- és acélkohászatát és vassfeldolgozó iparát is és hatalmas gép- és vegyi ipart is teremtett itt.

16. Kohók a Dnyeper mentén.

A Szovjetunió legrégebbi és ma is egyik legfontosabb iparvidéke a Déli-iparvidék. A Donyec-medence szene, Krivoj-Rog vasérc és Nyikopolj mangán bányái látják el nyersanyaggal és energiával. Mind a szénlelő vidéken, mind a vasércbányák közelében hatalmas kohóművek épültek. A szén - és vasvidék között folyik a Dnyeper, az iparvidék fő vízi közlekedési útja. Vize sok villamos energiát is szolgáltat. A Dnyeper mentén is több nagy kohómű és gépgyár létesült.

17. A dnyepropetrovszki fémkombinát kohói.

18. Kijev.

Kijev a Szovjetunió egyik legrégebbi városa, az egykori történelmi főváros is sokat szenvedett a fasiszta rombolásoktól. A Nagy Honvédő Háború óta új épületek százai készültek el.

19. Láncotalpas traktorok Harkov traktorgyárában.

Harkov az ukrán nagy mezőgazdasági vidék legfontosabb mezőgazdasági gépgyártási központja.

20. A sztálingrádi traktorgyár.

Sztálingrád hatalmas traktorgyárát a német fasiszták lerombolták. A gyár ma újra működik és sokkal több traktort ad a szovjet mezőgazdaságnak, mint a háború előtt. Itt állítják elő a híres "Sztálinyec" traktorokat, amelyekből a magyar mezőgazdaság is sokat kapott.

21. A fasiszták pusztításai Sztálingrádban.

Sztálingrád, a Volga-parti hős város világtörténelmi szerepet játszott a Nagy Honvédő Háborúban. Hősi védelme törte meg a német fasiszták katonai erejét és megfordította a háború sorsát. A város a hosszú ostrom következtében csaknem teljesen elpusztult. Képünk: ezt hagyták a fasiszták a "Vörös Október" fémöntőgyár helyén. A gyár azóta újjáépült és újra nyersanyagot szolgáltat Sztálingrád legfontosabb üzemének, a hatalmas traktorgyárnak.

22. Az újjáépült Sztálingrád. /Munkáslakások./

23. Szevasztopolj kikötője.

Szevasztopolj a Krim-félsziget legfontosabb kikötője, nagy hajógyárral. A Nagy Honvédő Háborúban hősi védelmével méltán érdemelte ki a "hős város" megtisztelő címet. Képünk: Arhangeljszkből érkező fát raknak ki Szevasztopolj kikötőjében. Erre a fára itt nagy szükség van, mert a félsziget belseje fátlan sztyepp-vidék, a hegység erdősegei pedig nem fedezik a szükségletet.

24. Új gyártelep az Urálban.

Az Urál-hegység a Földnek ásványkincsekben leggazdagabb hegysége. Vasérc, réz, platina, arany, kálsó, alumíniumérc, kőszén és kő-

35. Furótornyok a Kaspi-tengeren Bakunál.

Új olajváros építését kezdték meg a Kaspi-tengeren. Uszódaru emeli be a furótorony alkatrészeit.

36. Hatalmas hengermű Novokramatorszkban.

A Kaukázusontulnak a cári korszakban elmaradott körzetét is iparosította a szovjethatalom.

37. Batumi.

Batumi a Kaukázus lábánál, a Fekete-tenger partján fekvő kikötőváros. Bakuból olajvezetéken folyik a kőolaj Batumiba, ahol tengeri tankhajókba szivattyúzzák, hogy tovább szállítsák Ukrajna felé. A meleg /mediterrán/ esős éghajlat alatt megélnek a pálmafák. Batumi híres üdülőhely is. Képünk: pálmák Batumi egyik utcáján.

39. Kőszénfejtés a külszínen Karagandában.

Kazahsztannak, az egykori állattenyésztő vidéknek fő termelési ága ma már a bányászat. A karagandai kőszénmedence a cári korszakban még ismeretlen volt, ma a Szovjetunió harmadik szénbányászati területe. A kitűnő minőségű kőszén főleg az Urál vasércének kiolvasztásában és a kazahsztani rézérc feldolgozásában játszik szerepet.

40. Karaganda főtere.

Karaganda szocialista város, helyén az 1920-as években még félsivatag volt.

41. Rézkombinát Balhasban.

A kőszén mellett Kazahsztannak másik fontos ásványkinése a rézérc. A köztársaság ma már a Szovjetunió legfontosabb rézbányászati területe. A rézércet fel is dolgozzák. Képünk: a balhasi rézkombinát hengerműve.

42. Textilkombinát Taskentben.

A szovjet ipar földrajzi elhelyezésének egyik elve: az iparnak a nyersanyag-lelőhelyek közelébe való telepítése. Uzbekisztánban már a cári korszakban is volt jelentős gyapottermelés, de a termést feldolgozatlanul elszállították, Uzbekisztánnak pedig nem volt ipara. Ma Taskent, Uzbekisztán fővárosa, a Szovjetunió egyik legjelentősebb textilipari városa.

Készült a Felsőoktatási Jegyzetellátó Vállalatnál
Felelős vezető: Heitter Imre